



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2024 m. vasario 15 d. Nr. 21RE-110(AG-35/07-2024)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė, pranešėja), Vilmos Drigotienės ir Vytauto Kurpuveso,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo S. Š. skundą dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo dalies panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas skundu Komisijos prašo: 1) panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba, NDNT) 2023-12-18 sprendimą Nr. SS-3995 „Dėl 2023-12-06 Ginčų komisijos sprendimo Nr. S-293 „Dėl S. Š. skundo“ vykdymo“ (toliau – Sprendimas) dalyje dėl neįgalumo termino ir nuolatinės priežiūros (pagalbos) termino nustatymo nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24 ir dalyje, kurioje atsakyta pareiškėjui išduoti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę; 2) įpareigoti Tarnybą neįgalumo terminą ir nuolatinės priežiūros (pagalbos) terminą pratęsti iki 24 mėnesių ir išduoti pareiškėjui leidimą parkuoti automobilį neįgaliųjų parkavimo vietose.

Komisijos pastaba: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023-06-22 įsakymu Nr. A1-417 „Dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos reorganizavimo“ nuo 2024-01-01 Tarnyba reorganizuota jungimo būdu, ją prijungiant prie biudžetinės įstaigos Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurio pavadinimas po reorganizavimo yra Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra).

Pareiškėjas paaiškino, kad 2023-12-28 gavo ginčijamą Sprendimą, kuriuo pareiškėjui nustatytas 40 proc. darbingumo lygis nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24 ir antrojo lygio specialiųjų nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24. Pareiškėjo teigimu, Tarnyba nepilnai įvertino pareiškėjo realią ir prognozuojamą sveikatos būklę, nesąžiningai nustatė darbingumo terminą. Sprendimą pareiškėjas gavo praėjus 8 mėnesiams nuo prašymo įvertinti darbingumo lygį pateikimo. Per tą laiką pareiškėjas negalėjo pasinaudoti lengvatomis ir pagalbomis, skirtomis tokio neįgalumo lygio žmonėms. Visus 8 mėnesius pareiškėjas turėjo mokėti pilną kainą už vaistus, viešojo transporto bilietus, odontologų paslaugas, už mokamas parkavimo vietas, negalėjo protezuoti dantų, pasinaudoti pagalba ir kt. Dėl to labai nukentėjo, dėl sugedusių dantų prarado kramtymo funkciją, negalėjo pirkti reikalingų vaistų, negalėjo pakankamai laisvai naudotis transportu. Kol pareiškėjas sužinos, kokią pagalbą ir kaip ją gali gauti, praeis ir likusieji 4 Tarnybos nustatyti neįgalumo termino mėnesiai.

Pareiškėjas nesutinka su Sprendimo teiginiu „atsižvelgiant į S. Š. diagnozuotą sveikatos funkcinį sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones) galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakoiantis darbingumą“. Pareiškėjo negalia nėra įgyta po operacijos, po kurios naudojant kompleksinį gydymą sveikatos būklė pagerėja. Pareiškėjo ligos

daugiausia ūminės, lėtinės, kurioms po 20-30 metų, o su stuburu net 40 metų. Bėgant laikui, net pastoviai gydant visapusiškai, ligos tik progresuoja. Visi gydytojai vertina tas ligas neišgydomomis, ir prognozuoja, kad su metais tik sunkesnė forma turimų ligų bus, dažnės komplikacijų, trumpės pertraukos tarp komplikacijų. Per likusią trumpą laiką iki neįgalumo termino pabaigos pareiškėjas nespėtų atlikti visų tyrimų, I-II lygio rehabilitacijų, gauti gydytojų-specialistų ir šeimos gydytojos konsultacijų ir siuntimų. Paskutinį kartą pareiškėjas užtruko 9 mėnesius, kol surinko visus Tarnybai reikalingus dokumentus.

Pareiškėjo sveikatos būklė, nežiūrint į kompleksinius gydymus ir rehabilitacijas, su metais ne gerėja, bet žymiai blogėja. Tai įrodo MRT, rentgenai, gydytojų išvados, pareiškėjo savijauta ir gebėjimas savarankiškai save aptarnauti, jau nekalbant apie darbą. Tai patvirtina ir faktai iš E-sveikatos istorijos ir Tarnybos duomenų bazės: 2020 metais nustatytas 90 proc. darbingumo lygis, 2023 metais – 40 proc. darbingumo lygis. Turimos ligos, kaip ir traumos, neturi atbulinės eigos, jos neišgydomos. Ir jeigu anksčiau gydymas vaistais duodavo sveikatos pagerėjimo rezultatus apie pusę metų, vėliau tik 2-3 mėnesiams, o dabar po savaitės ir vėl grįžta skausmai net ramybės būsenoje. Nuolat naudoti priešuždegiminius, nuskausminamuosius vaistus negalima, todėl tarp gydymo kursų pareiškėjui belieka kentėti skausmą, neprovokuoti ligų, saugotis apkrovų ir bandyti susigyventi su tokia sveikatos padėtimi.

Pareiškėjas taip pat nesutinka su Sprendimo dalimi, kuria atsisakyta pareiškėjui išduoti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę. Asmenys su tokiomis atraminio-judamojo aparato problemomis, kokias turi pareiškėjas, niekaip negali apsieiti be pagalbinių vaikščiojimo priemonių. Pareiškėjas dėl savo negalios beveik nuolat naudojasi techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis. Kol kas pareiškėjas bando apsieiti su vaikščiojimo lazda, o namie dar papildomai turi pažastinį ramentą, kadangi ryte atsikėlus apie 2-3 val. pareiškėjui dažnai reikia dviejų atramų. Be to, ryte sunkiai, bet turi uždėti 3 ortopedinius diržus: juosmens-stuburo srities; kairio kelio; kirkšnies išvaržos. Ėjimo lazdele pareiškėjas privalo naudoti praktiškai visada nuo 2022 spalio mėnesio. Apie tai žino visi pareiškėją gydantys gydytojai, rehabilitologas, neuropatologas, šeimos, darbo komisijos medicinos gydytojas ir net odontologai. Apie tai žino ir Tarnyba, kadangi per 2 vizitus akivaizdžiai ir buvo užduoti klausimai ta tema. Tarnyba galėjo pakartotinai užklausti gydymo įstaigą ir gydytojus-specialistus atskirai apie pagalbines ėjimo priemones. Rehabilitologas ir ligoninės neuropatologas savo dokumentuose tikrai nurodė apie būtinumą naudoti bent ėjimo lazdele. Pareiškėjas beveik pastoviai turi naudotis ar turėti su savimi lazda einant, o ypač einant į kalniuką, kylant, leidžiantis laiptais, lipant-išlipant iš viešojo transporto, išlipant iš nuosavo automobilio ir kt., kada atsiranda papildoma apkrova stuburui, kojoms, klubui. Automobilių stovėjimo aikštelės prie prekybos centrų gana siauros ir neleidžia pilnai atidaryti durų. O kad pareiškėjas galėtų saugiai išlipti iš automobilio, jam reikia atidaryti pilnai dureles ir atsistoti iš karto ant abiejų kojų, viena ranka remtis lazdele, kita laikytis durų kaip atramos (t. 1, b. l. 37–40).

Pareiškėjas prašo skundą nagrinėti rašytinio proceso tvarka (t. 1, b. l. 40).

Atsakovė Agentūra prašo bylą dalyje dėl darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių nustatymo nutraukti, skundą dalyje dėl darbingumo lygio, specialiųjų poreikių nustatyto termino ir neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad pareiškėjo darbingumo lygis buvo vertinamas 2023-04-25 – 2023-08-07 Tarnybos Vilniaus IV teritoriniame skyriuje, kuris pareiškėjui nustatė 65 proc. darbingumo lygį, specialiųjų poreikių nenustatė. Nesutikdamas su Tarnybos teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Tarnybos direktorių dėl pakartotinio darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių vertinimo. Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius 2023-10-13 nusprendė palikti galioti nepakeistą Tarnybos teritorinio skyriaus priimtą sprendimą. Šį sprendimą pareiškėjas apskundė Ginčų komisijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Ginčų komisija). Ginčų komisija 2023-12-06 priėmė sprendimą Nr. S-293 „Dėl S. Š. skundo“, kuriuo įpareigojo Tarnybą atlikti pakartotinį darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių vertinimą ir pakeisti 2023-10-13 Tarnybos sprendimą bei atlikti pakartotinį vertinimą. Ginčų komisija taip pat pasisakė, kad Tarnyba, vykdydama Ginčų komisijos sprendimą ir pakartotinai vertindama pareiškėjo darbingumo lygį ir

specialiuosius poreikius, turi iš naujo spręsti dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo. Tarnyba ginčijamu Sprendimu nustatė pareiškėjui 40 proc. darbingumo lygį ir antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24, neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės neišdavė. Kadangi tuo pačiu pareiškėjo skunde išdėstytu klausimu dėl darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių nustatymo išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija jau yra priėmusi sprendimą, Agentūros nuomone, šioje ginčo nagrinėjimo stadijoje ginčo sprendimas priskirtinas administracinio teismo kompetencijai.

Dėl Sprendimu nustatyto darbingumo lygio termino atsakovė paaiškino, kad darbingumo lygis ir jo terminas buvo nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu (toliau – NSII), Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-03-21 įsakymu Nr. A1-78/V-179 patvirtintais Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu (toliau – Kriterijų aprašas) bei Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (toliau – Tvarkos aprašas). Atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (negalia asmeniui nustatoma pirmą kartą, taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakojantis asmens darbingumą per artimiausius 12 mėnesių) ir vadovaujantis NSII 20 straipsnio 8 dalies 2 punktu ir Tvarkos aprašo ir 34.3 punktu (darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarnybos teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia) darbingumo lygio terminas nustatytas nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24. Pažymėjo, kad jei pareiškėjas nespės dėl objektyvių priežasčių pateikti dokumentų dėl darbingumo lygio nustatymo, vadovaujantis Tvarkos aprašo 28 punktu, jis turi teisinės galimybes prašyti darbingumo lygį nustatyti atgaline data.

Nurodė, kad, remiantis teismų praktika, Tarnyba nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo lygio procentų. Darbingumo lygį reglamentuojantys teisės aktai tikslingai įtvirtina darbingumo lygio terminus tam, kad pakartotinio vertinimo metu būtų galima iš naujo objektyviai įvertinti asmens sveikatos būklės pakitimus. Todėl kiekvieną kartą atlikdami pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, Tarnybos specialistai remiasi iš naujo pateiktais, vertinimo metu esamą asmens sveikatos būklę patvirtinančiais mediciniais dokumentais. Anksčiau priimti sprendimai dėl darbingumo lygio pakartotinai atliekamam vertinimui įtakos nedaro.

Dėl Sprendimu nustatyto specialiųjų poreikių termino atsakovė paaiškino, kad šis terminas buvo nustatytas vadovaujantis, be kita ko, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018-12-27 įsakymu Nr. A1-765/V-1530 patvirtintu Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas). Atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (specialieji poreikiai asmeniui nustatomi pirmą kartą, taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakojantis asmens darbingumą per artimiausius 12 mėnesių) ir vadovaujantis NSII 20¹ straipsnio 7 dalies 2 punktu ir Aprašo 23 punktu (specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarnybos sprendime nurodyta specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia), antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis pareiškėjui nustatytas nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24. Pažymėjo, kad jei pareiškėjas nespėtų dėl objektyvių priežasčių pateikti dokumentų dėl specialiųjų poreikių nustatymo, jis turi teisinės galimybes prašyti specialiuosius poreikius nustatyti atgaline data.

Dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo atsakovė paaiškino, kad vadovavosi Tarnybos direktoriaus 2009-11-06 įsakymu Nr. V-127 patvirtintu Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo tvarkos aprašu (toliau – Kortelės išdavimo tvarkos aprašas). Pareiškėjui negali būti išduota Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelė, nes pareiškėjas nepatenka į Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 4.2, 4.5, 4.6 punktuose nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius pareiškėjui nustatė 40 proc. darbingumo lygį ir antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį. Medicininuose dokumentuose duomenų, kad asmuo dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudotųsi techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis – neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis

(lazdele, ramentais, vaikštyne), nėra. Pažymėjo, kad pareiškėjas skunde nurodė, jog lazdele naudojasi kai yra apsunkintos ėjimo sąlygos.

Atsakovė papildomai pažymėjo, kad iki 2023-12-31 veikusi Tarnyba (nuo 2024-01-01 – Agentūra), nustatydamą darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, vertina ne atskiras ligas, užšifruotas tam tikrais kodais pagal Tarptautinį ligų klasifikatorių – 10 Australijos modifikacijos (toliau – TLK-10-AM) ir nustato ne sveikatos lygį, o darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, kuriuos iš esmės įtakoja ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o jų įtakoje nustatyti funkciniai sutrikimai. Tarnybos teritoriniai skyriai ir Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, vadovaujami gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Tarnyba nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus. Už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą atsako konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas.

Pabrėžė, kad nuo 2024-01-01 pasikeitė darbingumo lygio nustatymo tvarka. Pasikeitus asmens sveikatos būklei, ar pageidaujant, kad dalyvumo lygis ar asmens kompensacijos poreikis būtų nustatytas nauja tvarka, asmuo turi teisę kreiptis į gydančią gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininį dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio, asmens kompensacijos poreikio vertinimo ir asmens su negalia automobilio statymo kortelės išdavimo (t. 1, b. l. 53–59).

Skundas tenkintinas

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2023-04-25 Tarnybai pateikė Prašymą nustatyti negalią (t. 2, b. l. 12–13).

Tarnybos Vilniaus IV teritorinis skyrius priėmė 2023-08-07 sprendimą Nr. STS-5473 „Dėl darbingumo lygio“, kuriuo nustatė pareiškėjui 65 proc. darbingumo lygį, darbingumo lygio terminas – nuo 2023-04-25. Vilniaus IV teritorinis skyrius specialiųjų poreikių pareiškėjui nenustatė (t. 1, b. l. 122–124).

Nesutikdamas su Tarnybos Vilniaus IV teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, pareiškėjas Tarnybos direktoriui pateikė 2023-09-01 Skundą dėl Tarnybos teritorinio skyriaus priimto sprendimo (t. 1, b. l. 155–158).

Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius priėmė 2023-10-13 sprendimą Nr. SS-3130 „Dėl S. Š. (S. Š.) darbingumo lygio“, kuriuo nusprendė nekeisti Tarnybos Vilniaus IV teritorinio skyriaus 2023-08-07 sprendimo Nr. STS-5473 (t. 1, b. l. 160–166).

Nesutikdamas su Tarnybos Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimu, pareiškėjas pateikė skundą Ginčų komisijai. Ginčų komisija priėmė 2023-12-06 sprendimą Nr. S-293 „Dėl S. Š. skundo“, kuriuo įpareigojo Tarnybą per 10 dienų pakeisti 2023-10-13 Tarnybos sprendimą Nr. SS-3130. Ginčų komisija konstatavo, kad Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius dėl pagrindinėje diagnozėje nurodytos ligos pagal TLK-10-AM kodą (duomenys neskelbtini) nepagrįstai vadovavosi Kriterijų aprašo 1 priedo XV skyriaus 82.1 papunkčiu, kadangi asmens būklė dėl šių susirgimų atitinka Kriterijų aprašo 1 priedo V skyriaus 37 punkto dispozicijoje nurodytą funkcijos sutrikimą, todėl bazinis darbingumas turėtų būti vertinamas pagal minėto Kriterijų aprašo papunktį. Ginčų komisija tai pat konstatavo, kad Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius nepagrįstai nevertino pareiškėjui nustatytų ir į siuntimą įrašytų diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) kadangi asmens būklė dėl šio susirgimo atitinka Kriterijų aprašo 1 priedo XV skyriaus 82.3 punkto dispozicijoje nurodytą funkcijos sutrikimą, todėl bazinis darbingumas turėtų būti vertinamas pagal minėto Kriterijų aprašo papunktį. Ginčų komisija nurodė, kad pareiškėjui nustatytinas 40 proc. darbingumo lygis, taip pat yra pagrindas nustatyti specialiuosius poreikius. Ginčų komisija taip pat pasisakė, kad Tarnyba, pakartotinai vertindama pareiškėjo darbingumo lygį ir specialiuosius poreikius, turi iš naujo spręsti dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo (t. 1, b. l. 103–118).

Taryba priėmė ginčijamą Sprendimą, kuriuo nusprendė: 1) pareiškėjui nustatyti 40 proc. darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24; 2) pareiškėjui nustatyti antrojo lygio specialųjų nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24; 3) išduoti išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų; 4) pareiškėjui neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės neišduoti. Dėl darbingumo lygio termino Sprendime nurodyta, kad atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakoiantis asmens darbingumą) ir vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 2 punktu ir Tvarkos aprašo 34.3 punktu (darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarybos teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia) darbingumo lygio terminas nustatomas nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24. Dėl specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio termino Sprendime nurodyta, kad atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas) ir vadovaujantis NSIĮ 20¹ straipsnio 7 dalies 2 punktu ir Aprašo 23 punktu (specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarybos sprendime nurodyta specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia), antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis pareiškėjui nustatomas nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24. Dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo Sprendime nurodyta, kad pareiškėjui negali būti išduota neįgalių asmenų automobilių statymo kortelė, nes pareiškėjas nepatenka į Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 4.2, 4.5, 4.6 punktuose nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi pareiškėjui Tarybos Sprendimų kontrolės skyriaus, vykdamas Ginčų komisijos sprendimą, nustatytas 40 proc. darbingumo lygis ir antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, medicininuose dokumentuose duomenų, kad asmuo dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudotųsi techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne) nėra (t. 1, b. l. 63–69).

Pažymėtina, kad pareiškėjas neginčia ir sutinka su Sprendimo dalimi dėl pareiškėjui nustatyto darbingumo lygio (40 proc.) ir antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio. Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Sprendimo dalies, kuria nustatytas pareiškėjo darbingumo lygio ir nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminas (2023-04-25 – 2024-04-24) bei atsisakyta išduoti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę, teisėtumo ir pagrįstumo.

Dėl Sprendimu nustatyto darbingumo lygio termino

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja NSIĮ, Tvarkos aprašas, Aprašas, Kortelės išdavimo tvarkos aprašas. Pažymėtina, kad nuo 2024-01-01 pasikeitė teisės aktų, reglamentuojančių darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių nustatymą, nuostatos. Kadangi ginčijamas Sprendimas priimtas 2023-12-18, šioje byloje vadovaujamosi teisės aktų redakcijomis, galiojusiomis iki 2023-12-31.

NSIĮ 20 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta, kad darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais.

Pagal NSIĮ 20 straipsnio 8 dalį darbingumo lygis gali būti nustatomas tokiais terminais: 1) 6 mėnesiams, kai darbingumo lygis vertinamas pirmą kartą ir prognozuojamas asmens sveikatos būklės ir profesinių, funkcinių veiksmų pasikeitimas, darantis įtaką asmens darbingumo lygiui, per artimiausius 6 mėnesius; 2) vieniems metams, kai darbingumo lygis vertinamas pirmą kartą ir (ar) prognozuojamas asmens sveikatos būklės ir profesinių, funkcinių veiksmų pasikeitimas, darantis įtaką asmens darbingumo lygiui, per artimiausius 12 mėnesių; 3) 2 metams, kai prognozuojamas asmens sveikatos būklės ir profesinių, funkcinių veiksmų pasikeitimas, darantis įtaką asmens darbingumo lygiui, per artimiausius 24 mėnesius, ir asmenims, kurie mokosi, iki 26 metų; 4) iki profesinės reabilitacijos programos pabaigos, kai asmeniui nustatomas profesinės reabilitacijos poreikis; 5) iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos, kai neprognozuojamas asmens sveikatos būklės ir profesinių funkcinių veiksmų pasikeitimas, darantis įtaką asmens darbingumo lygiui, ir (ar) asmens sveikatos sutrikimai yra nuolatinio, nekintamo pobūdžio; 6) neterminuotai, kai darbingumo lygis nustatomas dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos.

Tvarkos aprašo 31 punkte įtvirtinta, kad darbingumo lygio terminas nustatomas vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies nuostatomis.

Pagal Tvarkos aprašo 34 punktą kai pakartotinis darbingumo lygis vertinamas vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 35.3, 35.4 ir 35.5 papunkčiais, darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra sprendimo NDNT priėmimo diena, išskyrus atvejus, kai: 34.1. pakartotinis darbingumo lygis vertinamas, atsižvelgiant į Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos pateiktą išvadą. Tokiu atveju darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra diena, kai darbingumo lygis NDNT asmeniui buvo nustatytas pirmą kartą; 34.2. vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 35.3 papunkčiu, atlikus pakartotinį darbingumo lygio vertinimą dėl nelaimingo atsitikimo (suluošinimo) darbe ar profesinės ligos, pakeičiamas anksčiau priimtas NDNT sprendimas. Tokiu atveju darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra keičiamame NDNT teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia. Anksčiau NDNT teritorinio skyriaus priimtas sprendimas ir išduotos pažymos laikomos negaliojančiais; 34.3. darbingumo lygį įvertinus pakartotinai, nustatomas mažesnis asmens darbingumas. Tokiu atveju darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra keičiamame NDNT teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia. Anksčiau NDNT teritorinio skyriaus priimtas sprendimas ir išduotos pažymos laikomos negaliojančiomis.

Tvarkos aprašo 35 punkte nustatyta, kad NDNT atlieka pakartotinį darbingumo vertinimą: 35.1. baigiantis nustatytam darbingumo lygio terminui, bet ne vėliau kaip paskutinę nustatyto darbingumo lygio termino dieną; 35.2. pasikeitus asmens sveikatos būklei, darbingumo lygio priežastims; 35.3. asmeniui ir/ar pensiją arba išmoką mokančiai institucijai nesutinkant su NDNT teritorinio skyriaus priimtu sprendimu; 35.4. vykdant Ginčų komisijos sprendimą; 35.5. jeigu atlikus NDNT teritorinių skyrių priimtų sprendimų patikrinimą paaiškėja, kad sprendimas priimtas nepagrįstai.

Nagrinėjamu atveju Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius atliko pakartotinį pareiškėjo darbingumo lygio vertinimą, vykdydamas Ginčų komisijos 2023-12-06 sprendimą Nr. S-293 (Tvarkos aprašo 35.4 papunktis). Ginčijamu Sprendimu pareiškėjui nustatytas 40 proc. darbingumo lygis, t. y. mažesnis darbingumas, nei buvo nustatyta Vilniaus IV teritorinio skyriaus sprendime (65 proc.). Taigi, pareiškėjo darbingumo lygio terminas turėjo būti nustatomas vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies ir Tvarkos aprašo 34.3 papunkčio nuostatomis.

Pareiškėjas skundą grindžia argumentu, kad Tarnyba nesąžiningai ir nepagrįstai nustatė pareiškėjo darbingumo lygio terminą (tiek jo pradžią, tiek pabaigą). Pareiškėjo teigimu, ginčijamas Sprendimas priimtas praėjus 8 mėnesiams nuo prašymo Tarnybai pateikimo, todėl darbingumo termino pradžia nustatyta nesąžiningai. Pareiškėjo sveikatos būklė nuolat tik blogėja, todėl Tarnyba nepagrįstai Sprendime nurodė, kad galimas pareiškėjo sveikatos būklės pagerėjimas per artimiausius metus.

Ginčijamame Sprendime nurodyta, kad pareiškėjo darbingumo lygio terminas (nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24) nustatomas atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinių sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakojantis asmens darbingumą) bei vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 2 punktu ir Tvarkos aprašo 34.3 punktu (darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarnybos teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia).

Kadangi ginčijamu Sprendimu nustatytas mažesnis pareiškėjo darbingumas (40 proc.) nei buvo nustatyta Vilniaus IV teritorinio skyriaus sprendime (65 proc.), vadovaujantis Tvarkos aprašo 34.3 papunkčiu, darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra Vilniaus IV teritorinio skyriaus sprendime nurodyta darbingumo lygio nustatymo termino pradžia – 2024-04-25. Komisijos vertinimu, Tarnyba ginčijamu Sprendimu tinkamai nustatė pareiškėjo darbingumo lygio termino pradžią.

Iš minėto NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 1-3 punktuose esančio reglamentavimo matyti, kad darbingumo lygio trukmė nustatoma atsižvelgiant į tai, ar darbingumo lygis vertinamas pirmą kartą, bei įvertinus, per kokį laikotarpį prognozuojamas asmens sveikatos būklės ir profesinių, funkcinių veiksnių pasikeitimas, darantis įtaką asmens darbingumo lygiui. Nagrinėjamu atveju Tarnyba nustatė vienerių metų darbingumo lygio terminą vadovaudamasi NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 2 punktu,

Sprendime nurodydama, kad taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacinės priemonės, galimas sveikatos būklės pasikeitimas, įtakojantis asmens darbingumą. Byloje esančiame 2023-12-18 Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-2423 31 punkte nurodyta, kad terminas nustatytas „1 metai“, nes darbingumo lygis ir specialieji poreikiai nustatomi pirmą kartą ir asmens funkcinė būklė turėtų pagerėti. Be to, Darbingumo lygio vertinimo akto 10 punkte nurodyta, kad pareiškėjo darbingumo lygis iki pakartotinio vertinimo – 90 proc. (t. 1, b. l. 70–78). Pareiškėjas skunde paaikškino, kad 90 proc. darbingumo lygis jam buvo nustatytas 2020 metais. Taigi, byloje esantys dokumentai patvirtina, kad pareiškėjo darbingumo lygis 2023 metais nebuvo vertinamas pirmą kartą. Todėl, nustatant pareiškėjo darbingumo lygio trukmę, vertinama, ar pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas yra prognozuojamas per 12 mėnesių ar per 24 mėnesių laikotarpį (NSIĮ 20 straipsnio 8 dalies 2, 3 punktai).

Komisijos vertinimu, iš ginčijamo Sprendimo turinio nėra aišku, kokiais dokumentais remiantis padaryta išvada, kad galimas pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas (pagerėjimas), taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacinės priemonės, per 12 mėnesių laikotarpį. Byloje esantys duomenys patvirtina, kad pareiškėjo sveikatos būklė prastėja, kadangi darbingumo lygis per pastaruosius trejus metus sumažėjo nuo 90 proc. (2020 metais) iki 40 proc. (2023 metais). Pareiškėjas skunde paaikškino, kad jo sveikatos būklė su metais nuolat blogėja, net taikant gydymą ir reabilitaciją. NSIĮ 20 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta, kad darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Taigi, nustatydama darbingumo lygio laikotarpį, Tarnyba taip pat turi vadovautis specialistų pateiktais dokumentais. Pažymėtina, kad atsakovė atsiliepime nenurodė, kokie Tarnybos vertinti medicininiai ar kiti dokumentai patvirtina, jog pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas (pagerėjimas) galimas per 12 mėnesių laikotarpį.

Pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus Tarnyba (šiuo metu – Agentūra) priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama individualius administracinius aktus) privalo vadovautis ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) nuostatomis. VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje nurodyta, jog administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad minėtos VAĮ nuostatos reiškia, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022-08-31 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022; 2014-12-18 sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014; 2012-01-12 nutartis administracinėje byloje Nr. A756-35/2012, kt.). Minėta VAĮ teisės norma iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas atitinkamas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai. Todėl kai nėra pagrindo atitinkamą individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, sprenddamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas privalo *ad hoc* (liet. tuo atveju) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galimai) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019-10-16 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-884-438/2019; 2011-06-27 sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-336/2011, kt.).

Įvertinusi ginčijamo Sprendimo turinį, Komisija daro išvadą, kad Sprendimo dalis dėl darbingumo lygio termino nustatymo neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų, kadangi iš Sprendimo turinio nėra aišku, kokiais dokumentais remiantis nustatyta, kad galimas pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas (pagerėjimas) per 12 mėnesių laikotarpį. Todėl Sprendimas minėtoje dalyje yra naikintinas kaip nepakankamai motyvuotas ir neatitinkantis VAI nustatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų. Agentūra įpareigotina iš naujo nustatyti pareiškėjo darbingumo lygio terminą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Dėl Sprendimu nustatyto antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio termino

Pareiškėjas prašo panaikinti Sprendimą dalyje dėl antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) termino nustatymo, kadangi šis terminas, pareiškėjo nuomone, taip pat nustatytas nesąžiningai ir nepagrįstai.

NSIĮ 20¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nustatomi šių rūšių specialieji poreikiai: 1) nuolatinės slaugos; 2) nuolatinės priežiūros (pagalbos); 3) lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos; 4) ugdymo; 5) techninės pagalbos priemonių; 6) aplinkos ir būsto pritaikymo; 7) asmeninės pagalbos.

NSIĮ 20¹ straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad specialieji poreikiai nustatomi kompleksiskai vertinant asmens sveikatos būklę ir galimybes būti savarankiškam kasdienėje veikloje.

Pagal NSIĮ 20¹ straipsnio 4 dalies 2 punktą antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nustatomas asmeniui, kuriam dėl pastovaus, negrįžtamo organizmo funkcijų sutrikimo išsivysto negalia, nežymiai apribojanti jo savarankiškumą ir dalyvavimą visuomenės gyvenime, ir kuriam reikalinga nuolatinė ne ilgesnė negu 3 valandų per parą kitų asmenų atliekama priežiūra (pagalba).

NSIĮ 20¹ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nustatomi tokiais terminais: 1) 6 mėnesiams, kai specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis vertinami pirmą kartą ir prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 6 mėnesius; 2) vieniems metams, kai specialusis nuolatinės slaugos poreikis, specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis vertinami pirmą kartą ir (ar) prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 12 mėnesių; 3) 2 metams, kai prognozuojamas asmens sveikatos būklės ar savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas per artimiausius 24 mėnesius; 4) neterminuotai, kai neprognozuojamas asmens sveikatos būklės, savarankiškumo kasdienėje veikloje pasikeitimas ir (ar) asmens sveikatos sutrikimai yra nuolatinio, nekintamo pobūdžio.

Aprašo 23 punkte nustatyta, kad specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra asmens prašymo dėl specialiųjų poreikių nustatymo NDNT gavimo diena, išskyrus atvejus, kai specialieji poreikiai nustatomi vadovaujantis Aprašo 29.3 ar 29.4 papunkčiu. Tokiu atveju specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra sprendimo NDNT priėmimo diena, išskyrus atvejus, kai, atlikus pakartotinį specialiųjų poreikių vertinimą, priimamas asmeniui palankesnis sprendimas nei keičiamas NDNT priimtas sprendimas, tokiu atveju specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra keičiamame NDNT sprendime nurodyta specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia.

Aprašo 29 punkte įtvirtinta, kad specialieji poreikiai vertinami pakartotinai: 29.1. baigiantis nustatytam specialiųjų poreikių terminui; 29.2. pasikeitus asmens sveikatos būklei ir (ar) savarankiškumui; 29.3. asmeniui ar tikslines kompensacijas mokančiai institucijai nesutinkant su NDNT teritorinio skyriaus priimtu sprendimu; 29.4. jeigu, atlikus NDNT priimtų sprendimų patikrinimą paaiškėja, kad sprendimas priimtas nepagrįstai; 29.5. vykdant Ginčų komisijos sprendimą.

Ginčijamame Sprendime nurodyta, kad atsižvelgiant į pareiškėjui diagnozuotų sveikatos funkcinų sutrikimų pobūdį (taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, galimas sveikatos būklės pasikeitimas) ir vadovaujantis NSIĮ 20¹ straipsnio 7 dalies 2 punktu ir Aprašo 23 punktu (specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia yra keičiamame Tarnybos

sprendime nurodyta specialiųjų poreikių nustatymo termino pradžia), antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis pareiškėjui nustatomas nuo 2023-04-25 iki 2024-04-24.

Kadangi pareiškėjo specialieji poreikiai buvo vertinami pakartotinai, vykdant Ginčų komisijos sprendimą, ir pareiškėjo atžvilgiu priimtas palankesnis sprendimas, Komisijos vertinimu, Tarnyba tinkamai nustatė specialiųjų poreikių termino pradžią – 2023-04-25 (Aprašo 29.5, 23 punktas). Tačiau iš ginčijamo Sprendimo turinio nėra aišku, kokiais dokumentais remiantis teigiama, kad galimas pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas (pagerėjimas), taikant kompleksinį gydymą ir medicininės reabilitacines priemones, per 12 mėnesių laikotarpį (NSIĮ 20¹ straipsnio 7 dalies 2 punktas). Kaip minėta, byloje esantys dokumentai patvirtina, kad pareiškėjo sveikatos būklė per pastaruosius trejus metus pablogėjo. Įvertinusi ginčijamo Sprendimo turinį, Komisija daro išvadą, kad Sprendimo dalis dėl antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) termino nustatymo neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų, kadangi iš Sprendimo turinio nėra aišku, kokiais dokumentais remiantis nustatyta, kad galimas pareiškėjo sveikatos būklės pasikeitimas (pagerėjimas) per 12 mėnesių laikotarpį. Sprendimas minėtoje dalyje yra naikintinas kaip nepakankamai motyvuotas ir neatitinkantis VAI nustatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų. Agentūra įpareigotina iš naujo nustatyti pareiškėjo antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo

Pareiškėjas skunde nurodė, kad beveik nuolat naudojasi pagalbinėmis judėjimo priemonėmis, todėl Tarnyba nepagrįstai atsisakė išduoti pareiškėjui neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę.

Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės (toliau – ir kortelė) išdavimo tvarka nustatyta Kortelės išdavimo tvarkos apraše. Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelė – tai kortelė, kuri suteikia teisę asmenims, nurodytiems šio aprašo 4 punkte, sustoti (stovėti) neįgaliesiems skirtose vietose arba vietose, kuriose jiems sustoti (stovėti) nedraudžia Kelių eismo taisyklės toje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje jie tuo metu yra (Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 2 punktas).

Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 4 punkte nustatyta, kad teisę gauti kortelę turi: 4.1. darbingo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis; 4.2. darbingo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius, ir dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne); 4.3. senatvės pensijos amžių sukakę asmenys, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus buvo nustatytas 30 procentų darbingumo lygis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 4.4. senatvės pensijos amžių sukakę asmenys, kuriems yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis; 4.5. asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis ir kurie dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami neįgaliųjų vežimėliu; 4.6. asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis ir kurie dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne) ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 4.7. asmenys iki 18 metų, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba specialusis nuolatinės pirmo lygio priežiūros (pagalbos) poreikis; 4.8. asmenys, kuriems nustatytas ir galioja (arba nustatytas neterminuotai) specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 4.9. asmenys, kuriems iki 2019-01-01 buvo nustatytas ir galioja (arba nustatytas neterminuotai) specialusis transporto išlaidų kompensacijos poreikis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius.

Ginčijamame Sprendime nurodyta, kad pareiškėjui negali būti išduota kortelė, nes pareiškėjas nepatenka į Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 4.2, 4.5, 4.6 punktuose nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi pareiškėjui Tarnybos Sprendimų kontrolės skyriaus, vykdant Ginčų komisijos sprendimą, nustatytas 40 proc. darbingumo lygis ir antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, medicininuose dokumentuose duomenų, kad asmuo dėl

ligos sukeltos negalios nuolat naudotūsi techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne) nėra.

Pareiškėjas skunde paaiškino, kad ėjimo lazdele naudojasi praktiškai visada nuo 2022 m. spalio mėnesio. Byloje esančiuose 2023-03-28 Ambulatorinio apsilankymo aprašyme ir 2023-04-21 Medicinos dokumentų išraše/siuntime nurodyta, jog pareiškėjo „eiseną apsunkinta, šlubčiojanti, einant reikalinga atrama“ (t. 1, b. l. 20; t. 2, b. l. 14-17). Komisijos vertinimu, šie medicininiuose dokumentuose fiksuoti duomenys leidžia pagrįstai vertinti, kad pareiškėjas dėl ligos sukeltos negalios turi naudotis pagalbinėmis vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne), tačiau ginčijamame Sprendime apie tai nepasisakyta ir ši reikšminga aplinkybė nevertinta. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Tarnyba Sprendime nepagrįstai nurodė, jog pareiškėjas nepatenka į Kortelės išdavimo tvarkos aprašo 4.2, 4.6 punktuose nurodytų asmenų, kuriems gali būti išduota neįgalių asmenų automobilių statymo kortelė, sąrašą. Naikintina ginčijamo Sprendimo dalis, kurioje Tarnyba nusprendė neišduoti pareiškėjui neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės. Agentūra įpareigotina iš naujo įvertinti pareiškėjo teisę gauti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Atsakovė atsiliepime nurodė, kad tuo pačiu skunde išdėstytu klausimu dėl darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių nustatymo išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija jau yra priėmusi sprendimą, todėl šioje ginčo nagrinėjimo stadijoje ginčo sprendimas priskirtinas administracinio teismo kompetencijai.

Dėl šio atsakovės teiginio pasisakytina, kad pagal Tvarkos aprašo 41 punktą, jeigu asmuo nesutinka su NDNT direktoriaus sprendimu dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo, šis sprendimas gali būti skundžiamas Ginčų komisijai. Pagal Tvarkos aprašo 42 punktą Ginčų komisijos sprendimas dėl darbingumo lygio gali būti skundžiamas teismui įstatymų nustatyta tvarka. Nagrinėjamu atveju Ginčų komisija vertino Tarnybos 2023-10-13 sprendimo Nr. SS-3130 teisėtumą. Pareiškėjas Ginčų komisijos 2023-12-06 sprendimo Nr. S-293 administraciniam teismui neskundė. Šioje byloje nagrinėjamas ginčas kilo dėl Tarnybos Sprendimo, priimto vykdamas Ginčų komisijos įpareigojimą pakeisti Tarnybos 2023-10-13 sprendimą Nr. SS-3130. Taigi, išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija (Ginčų komisija) nėra išnagrinėjusi ginčo dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, todėl darytina išvada, kad šioje byloje nagrinėjamas ginčas nėra priskirtinas administracinio teismo kompetencijai.

Atsakovė atsiliepime taip pat prašė priimti sprendimą dėl visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimo ir leisti su jais susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams. Nurodė, kad visa byloje esanti informacija yra susijusi su asmens, kurio tapatybė yra žinoma, duomenimis, (asmens kodas, namų adresas, asmens tapatybės kortelės numeris ir pan.), o kita dalis priskirtina specialiųjų kategorijų asmens duomenims, susijusiems su asmens sveikata. Bendrajame duomenų apsaugos reglamente nustatyta, kad asmens duomenys neturi baigtinio kategorijų sąrašo, todėl atsižvelgiant į galimybę nustatyti asmens tapatybę, bet kokia informacija gali būti laikoma asmens duomenimis.

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi ABTĮ 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Remiantis atsakovės atsiliepime išdėstytais argumentais, įvertinus tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialiųjų kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, visa nagrinėjamos bylos medžiaga pripažintina nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasi aptartu teisiniu reglamentavimu, Komisija daro išvadą, kad pareiškėjo skundas yra pagrįstas, todėl tenkintinas. Naikintina ginčijamo Sprendimo dalis, kurioje nustatytas pareiškėjo darbingumo lygio ir nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminas (2023-04-25 – 2024-04-24) bei atsisakyta išduoti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę. Agentūra įpareigotina per 20 darbo dienų nuo šio sprendimo įsiteisėjimo dienos iš naujo nustatyti pareiškėjo darbingumo lygio ir nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminą bei iš naujo įvertinti pareiškėjo teisę gauti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę, ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo S. Š. skundą tenkinti.

Panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023-12-18 sprendimo Nr. SS-3995 „Dėl 2023-12-06 Ginčų komisijos sprendimo Nr. S-293 „Dėl S. Š. skundo“ vykdymo“ dalį, kurioje nustatytas S. Š. darbingumo lygio ir antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminas (2023-04-25 – 2024-04-24) bei atsisakyta išduoti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę.

Įpareigoti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos per 20 darbo dienų nuo šio sprendimo įsiteisėjimo dienos iš naujo nustatyti S. Š. darbingumo lygio ir antrojo lygio specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio terminą bei iš naujo įvertinti S. Š. teisę gauti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę, ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Vytautas Kurpuvesas